Ipostaze ale feminismului şi literatura feminină în spaţiul românesc

Anca-Elena ALECSE (PUHA)
Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava
ancaelenapuha@gmail.com

Abstract: For the Romanian society, feminism has been and still is a pejorative label that casts a shadow of doubt over the literature written by women. The attitude is deeply rooted in the preconceived ideas of Romanian society concerning notions such as *feminine*, *femininity*, and *feminism*. If one wants to refer to the beginnings of such debates one can not omit the exemplary list that Eugen Lovinescu proposed in the age between the two World Wars in which he attempted at describing the major traits of femininity. The reticent commencement of feminism in interwar Romania was abruptly changed by the outcome of history, yet it somehow manages to turn from a struggle against gender inequalities into a fight against totalitarian oppression and for an identity rediscovery.
Keywords: *feminism, femininity, womanhood, women's poetry, interwar, the poetry of the 80s, postmodernism.*

I. Prima vârstă a feminismului românesc

Titlul studiul – *Ipostaze ale feminismului și literatura feminină în spațiul românesc* – mă obligă la câteva întrebări firești: Se poate vorbi de o literatură feminină cu trăsături distincte faţă de cea scrisă de bărbaţi? Dacă vorbim de literatură scrisă de femei, suntem obligaţi a vorbi şi despre feminism sau despre literatură feminină?

Consider că sunt lămuriri imperios necesare, mai ales că literatura feminină este adesea asociată cu feminismul, fie din ignoranţă, fie pentru a se descalifica operele publicate de femei. Pentru societatea românească, feminismul a fost şi încă mai este o etichetă peiorativă, care aruncă o urmă de suspiciune asupra literaturii scrise de femei. Ceea ce mă intrigă este faptul că inclusiv scriitoarele se dezic de această asociere ca de o boală grea. Mariana Codruţ, spre exemplu, afirma răspicat: „nu mă consider o feministă şi nici nu-mi place când feministele sar calul. După cum vedeţi, m-am demascat: mă tem că feminismul se asociază în minta mea, de regulă, cu excesul" [Ursa, 2010: 72]. Atitudinea poetei nu este de condamnat din moment ce nu doar ea, ci majoritatea, consideră feminismul o asociere nefericită. Şi dacă inclusiv scriitoarele se feresc de acest apelativ, putem considera mai justificat conceptul de *antifeminină* pe care îl atribuie Marin Mincu, spre exemplu, poeziei Marianei Marin? De ce se feresc nu doar scriitorii, ci chiar criticii să numească poezia drept feminină?

Atitudinea găseşte rădăcini adânci în preconcepţiile pe care societatea românească le are în legătură cu ceea ce înseamnă *feminin-feminitate*, sau chiar *feminism*. Dacă e să vorbim despre începuturile acestor problematizări pe teritoriul românesc, consider că este exemplară în acest sens lista pe care Eugen Lovinescu o realiza în perioada interbelică,

BDD-A30172 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:05 UTC)

încercând să surprindă trăsăturile dominante ale feminităţii. Astfel, fără a se abate de la dihotomia romantică apolinic-dionisiac, criticul decreta câteva aspecte drept incontestabile feminităţii. Aceste trăsături reţin atenţia Elenei Zaharia-Filipaş în *Studii de literatură feminină*: instinctualitatea (care nu le separa pe femei de femelele din regnul animal), pudoarea (ca reflex al vieţii sociale şi al educaţiei), misterul feminin (care transformă literatura feminină în una a şoaptelor, senzaţiilor şi sugestiei), sentimentalismul (bărbatul este văzut ca o fiinţă raţională, în timp ce femeia este una dominată de impulsuri iraţionale), lirismul şi subiectivitatea (consideră lirismul drept forma cea mai potrivită de exprimare a sentimentalismului şi subiectivităţii), feminismul (pe care criticul îl aprecia drept inevitabil, dar negativ în esenţa sa). Rezumând studiul lovinescian Elena Zaharia-Filipaş deduce următoarea concluzie: „ar fi mai bine dacă femeia şi-ar păstra statutul social inferior (inegalitate e un cuvânt elegant), lipsită de drepturi şi, implicit, dependentă, fiindcă, emancipându-se, îşi pierde farmecul feminităţii" [Zaharia-Filipaş, 2004: 12-13].

Să fie oare aceasta o reacţie la feminismul oarecum timid din perioada interbelică? Atitudinea criticul este cu atât mai curioasă cu cât în prefaţa la volumul *Evoluţia scrisului feminin în România*, coordonat de Margareta Miller-Verghy, acesta făcea următoarele afirmaţii:

> „Când mi s-a spus că e vorba de o «antologie» a scrisului feminin, am ridicat o obiecţie pe care o pun de obicei în astfel de împrejurări, arta nu cunoaşte sex, vârstă, regiune şi chiar în ultimă analiză, naţionalitate; ea se satisface prin substanţa sa şi se grupează şi ierarhizează după criterii exclusiv estetice […]. Nu e vorba de a grada operele de artă după sex sau după vârstă ci de a practica în sânul marelui concept al artei, atât de greu de îmbrăţişat în totalitatea lui, grupări determinate de criterii secundare, pentru a uşura cunoaşterea şi orientarea; în acest sens, după cum e naţională, arta poate deveni şi regională şi poate avea sex şi vârstă." [apud Miller-Verghy, 1935: V-VII]

Antologia Margaretei Miller-Verghy este valoroasă nu atât prin conţinut, despre care Elena Zaharia-Filipaş are unele reţineri, ci mai ales prin faptul că este poate printre primele tentative de afirmare a ideologiilor feministe de pe teritoriul României. Ideea Margaretei Miller-Verghy de a grupa scriitoarele interbelice într-o lucrare comună ce le este dedicată poate fi interpretată drept o încercare de a crea o identitate specific feminină, pe alocuri, chiar cu unele observaţii de un feminism moderat.

Prin urmare, dacă în perioada interbelică se poate vorbi de un feminism incipient, timid, tratat, după cum s-a văzut, cu mici ironii şi cu scepticism din partea criticii, perioada comunistă va arunca femeia şi implicit literatura feminină într-o nouă luptă de reevaluare şi redefinire. În mod ironic, comunismul va îndeplini visul femeilor de a fi egale cu bărbaţii, prin femeia-muncitoare în uzină, femeia-luptătoare pentru impunerea ideologiilor comuniste, prin femeia-imagine a patriei, patria la rândul ei, mamă a tuturor, o *suprafemeie*. Femeia capătă atât de multe roluri impuse, încât uită de propria feminitate:

> „Statutul femeii se modifică radical: nici «gospodinele», nici «doamnele», nici «intelectualele» nu mai sunt ce au fost, pe de altă parte, literatura nu mai poate reflecta viaţa *reală*, fiind constrânsă să exprime ideologia comunistă. A trebuit să treacă două decenii până la oarecare liberalizare a climatului politic-social-cultural. […] Femeia aşezată acum în faţa oglinzii vede chipul altei feminităţi, modificat şi distorsionat de istoria tragică." [Zaharia-Filipaş, 2004: 158]

Mihaela Miroiu este şi mai vehementă în creionarea impactului pe care l-a avut comunismul asupra feminismului:

BDD-A30172 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:05 UTC)

> „Mai dibace, dictatura comunistă le-a spus feministelor că nu există „uşă" şi că este cazul să îşi scoată din cap ideile legate de drepturi şi interese fiindcă are cin gândi pentru ele. Reprimarea feminismului a venit chiar de la începuturi. Lenin o critica pe Clara Zetkin că se ocupă cu probleme minore în plină revoluţie proletară şi a considerat feminismul curat deviaţionism burghez. […] Stalin era totuşi mai conservator decât predecesorul său, a promovat modelul pe care îl putem numi, feminizând, o Shiva stahanovistă: fruntaşă în producţie, cu o mână pe strung, una pe steag (cum spunea Gail Kligman), alta pe copil, alta pe cratiţă, alta pe cârpa de spălat podelele şi alta la cules recolte în sistemul de muncă patriotică." [Miroiu, 2006: 214-215]

Concluziile Mihaelei Miroiu sunt radicale: „Comunismul a sprijinit creşterea copiilor, dependenţa femeilor şi bărbaţilor faţă de partidul-stat-bun părinte, infantilizând pe toată lumea" [Miroiu, 2006: 214-215].

Dintre criticii contemporani, Al. Cistelecan nu rămâne indiferent la dezbaterile de pe tărâmul literaturii feminine şi feministe, aşa încât publică în „Vatra" articolul *De la femeia feminină la femeia feministă*. Pornind de la cartea Georgetei Adam, *Imaginarul poeziei feminine. O secţiune de aur*, apărută în 2010, acesta apără vehement opiniile lovinesciene, pe care le consideră justificate, multe dintre operele scrise de femei nereuşind să depăşească proba timpului: „E altceva că le-a înghiţit uitarea; asta e o judecată de valoare, nu de existenţă" [Cistelecan, 2015]. Chiar dacă opinia lui Al. Cistelecan încearcă să tempereze atitudinile extreme ale gynocricitismului, cum este cea pe care el o remarca în studiul Georgetei Adam, nu putem să nu ne întrebăm dacă acest tip de atitudine este o simplă exagerare, sau dacă are totuşi justificare.

Poetele optzeciste, considerate de critică a fi atipice faţă de „modelul" feminin anterior, au sesizat preconcepţii care încă planau asupra lumii literare în anii '80. În acest sens, Magda Cârneci mărturisea într-o anchetă realizată de Ruxandra Cesereanu – *Masculin versus Feminin în literatura română*:

> „Îmi aduc totuşi aminte că la începutul anilor '80, această diferenţă de gen reprezenta o constrângere, o defavorizare, căci scriitoarele debutante erau mult mai puţin numeroase decât colegii bărbaţi, mai ales în domeniul prozei, teatrului şi eseului (de pildă, în volumul colectiv de proză optzecistă *Desant* nu figurează nicio femeie). Iar tinerii noştri colegi de atunci, nu toţi dar mulţi dintre ei, aveau încă optica «avantajului sexual», ca să zic aşa, care le-a dat din start mai multe şanse decât nouă, fetelor, în competiţia acerbă pentru originalitate şi întâietate. […] Îmi aduc aminte, de pildă, că ar fi trebuit să fac parte şi eu din echipa volumului *Aer cu diamante*, din care finalmente am fost exclusă." [Cârneci, 2002: 106]

II. Postmodernismul şi feminismul

Revenind la perspectiva enunţată de Mihaela Miroiu, a dependenţei tacite de partid din perioada comunistă, nu putem vorbi, în acest context, de existenţa unui feminism atipic? Până la urmă, feminismul este o ideologie politică de revoltă a femeilor faţă de ordinea falocentrică a societăţii, iar societatea comunistă este una puternic centralizată, doar că de această dată nu doar femeile sunt oprimate, ci inclusiv bărbaţii. Astfel, revolta feministelor îndreptată în perioada interbelică împotriva androcentrismului, se transpune într-o revoltă împotriva sistemului deoarece contextul social, politic, istoric se modifică.

Cert este că nu putem ignora contextul socio-politic al perioadei postbelice, mai ales că poezia feminină optzecistă are drept caracteristică definitorie angajarea, revolta, o trăire lucidă a realităţii până în cele mai intime resorturi. Nu putem ignora faptul că Magda

BDD-A30172 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:05 UTC)

Cârneci, spre exemplu, are un volum întreg intitulat *Poeme politice*, sau că Mariana Marin declara *Un război de o sută de ani* indiferenţei, ignoranţei, istoriei: „– De ce să nu părăseşti istoria asta murdară,/ îi strigam". Poezia feminină are un puternic filon subversiv, iar acest fapt o leagă în mod inseparabil de istoria neagră a perioadei „de tristă amintire". Dovadă a angajamentului evident faţă de context, a revoltei, stă şi destinul tragic al poetei Mariana Marin. Urmărită de regim, declarată „duşman al poporului", această este persecutată, cenzurată, „mutilată", aşa cum ea însăşi se descrie în titlul volumului *Mutilarea artistului la tinereţe.* Am vrea poate să fim idealişti şi să privim poezia aceasta cu ochii decontaminaţi de realismul-socialist, cu ochii omului din secolul XXI, pentru care perioada aceea este doar un titlu din cărţile de istorie, dar nu există riscul ca prin această decontextualizare faţă de sistem să se dilueze din semnificaţii? Dacă facem abstracţie de context, oare poezia optzecistelor nu-şi pierde substanţa?

Contextul social, politic, nu poate fi excizat din poeme, cum nu poate fi eliminat nici din destinul scriitoarelor. Dovadă stau, chiar şi astăzi, însemnările meticuloase din Arhiva de Fond Documentar. Doar ca o notă informativă, voi da citării unui fragment de acest tip preluat volumul *O istorie a Cenaclului de Luni* al lui Daniel Puia-Dumitrescu:

> „La Editura Albatros a fost oprită cartea Marianei Marin, cu titlul ATELIERE, volum de versuri semnat de MARIANA MARIN, scriitoare şi funcţionară în cadrul Bibliotecii Centrale Universitare, în mod exagerat scoate în evidenţă lipsa perspectivei în societatea contemporană în special condiţia scriitorului în «vidul» creat. S-a acţionat prin informarea Direcţiei I, respectiv a CCES şi influenţarea autoarei prin sursele «Călin» şi «Suciu» de a efectua modificări în vederea evitării unor interpretări necorespunzătoare, cât şi de a înlocui unele poezii «nepublicabile» din motivele menţionate, cu altele apărute anterior." [Puia-Dumitrescu, 2015: 68]

Această atentă supraveghere a oricărui gest, „îndrumarea" continuă şi apostrofarea promptă, în cazul în care erai tentat să mergi pe „căi greşite", altele decât cele clar stabilite de regim, transformă societatea comunistă într-una ce reiterează tiparul patriarhal centralizat. Lucrurile sunt evidente nu doar în privinţa cenzurii, care nu uita să te „educe" permanent, ci chiar în privinţa vieţii cotidiene, a tuturor aspectelor ei cele mai intime. Evenimente culturale erau toate „închinate" aceluiaşi conducător. Iată, spre exemplu, modul în care Eugen Negrici rememorează astfel de manifestaţii:

> „În calitate de Mare Preot şi Profet, Adrian Păunescu nu uita, însă, niciodată să amintească tuturor celor încântaţi de ce văd şi de ce simt că datorează Conducătorului suprem – care vorbeşte prin gura lui – supunere şi iubire, căci numai El, Atotputernicul, stăpânul oştilor, al dreptăţii şi al milei, le poate asigura, în vremurile acelea tulburi şi în colţul acesta de lume, liniştea şi stabilitatea." [Negrici, 2003: 56]

Modelul aceasta centralizat extinde patriarhatul nu doar la nivelul microsocial, ci la nivelul întregii societăţi. În mod paradoxal, deşi obţin ceea ce şi-au dorit, egalitate cu partea masculină, femeile s-au văzut în ipostaza de a descoperi noi forme de supunere, lucru ce le-a subminat identitatea. În această uniformizare socială, identitatea, cu alte cuvinte individualismul, devine un concept abstract, dacă nu chiar tabu. Redescoperirea identităţii, procesul de autocunoaştere iniţiat de poezia feminină, întoarcerea spre sine, sunt toate repere ale postmodernităţii. Antropocentrismul definit ca o recuperare a identităţii feminine oferă poeziei scrise de femei o latură discret feministă, sau mai bine zis, inconştient feministă. Poate că scopul în sine al literaturii feminine nu a fost niciodată feminismul, doar că,

BDD-A30172 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:05 UTC)

militând împotriva unui patriarhat generalizat, impus forţat, la nivelul întregii societăţi, indiferent de gen, şi dorind o recuperare a identităţii feminine, demersul scriitoricesc capătă conotaţii neaşteptate, chiar mai mult, capătă un filon feminist neintenţionat, şi astfel o apropiere de postmodernism. Autoarele *Lexiconului feminist* explicau fenomenul astfel:

> „Trecerea de la o identitate stabilă, rigidă, la o identitate în mişcare, aleasă şi nu impusă, construită în relaţie cu un moment şi un loc precis, identitate ce se deconstruieşte şi se reconstruieşte în funcţie de o multitudine de elemente imprevizibile […] devine emblema postmodernităţii, trăite ca nomadism. Nomadismul articulat de Julia Braidotti (1994) apare ca o formă de rezistenţă politică la viziunile hegemonice, ca inventare a unei noi priviri asupra lumii." [Dragomir, Miroiu, 2002: 191]

Feminismul, definit de Toril Moi drept o acţiune critică politică, prin care femeile luptă împotriva organizării patriarhale a societăţii se potriveşte, astfel, ca atitudine, ca tonalitate cu poezia optzecistă scrisă de femei:

> "The word 'feminist' or 'feminism' are political labels indicating support for the aims of the new women's movement which emerged in the late 1960s. 'Feminist criticism', then, is a specific kind of political discourse: a critical and theoretical practice committed to the struggle against patriarchy and sexism, not simply a concern for gender in literature"[1].

Doar că, inclusiv conceptul de feminism a suferit modificări; el nu mai poate fi înţeles, la momentul anilor '80, din aceeaşi perspectivă a feminismului din primul val, care

> „denunţa nedreptatea existentă în subordonarea legală a unui sex faţă de altul, lucru care era o evidentă piedică pentru progresul fiinţei umane." [Petroşel, 2015: 168]

De ce îşi modifică feminismul faţa? Poate din cauză că atât femeile, prin urmare poetele, cât şi bărbaţi aveau acum un statut subordonat, uniformizat, şi prin urmare lupta cu dominaţia falocentrică s-a transformat în lupta cu dominaţia totalitaristă.

În acest nou context, anii '80 iniţiază un al treilea val de feminism, denumit generic, postfeminism.

> „La sfârşitul anilor '80, începutul anilor '90, mai ales odată cu proliferarea abordărilor post-moderne, îşi face apariţia feminismul valului al III-lea. Conştientizarea intrării într-o nouă etapă este determinată de faptul că vechile cadre conceptuale, bazate pe universalism, asemănare, dualisme (natură-cultură, public-privat) şi-au pierdut relevanţa în favoarea contextualizării şi întrupării. Modul standard de analiză condusese la întărirea separaţiilor caracteristice gândirii dihotomice, cel puţin din punct de vedere epistemic. Vechile cadre conceptuale devin nesatisfăcătoare […] Accentul nu mai cade asupra diferenţelor dintre bărbaţi şi femei, ci asupra diferenţelor între femei situate în contexte sociale şi politice particulare." [Dragomir, Miroiu, 2002: 142]

[1] „Cuvântul «feminist» sau «feminism» sunt etichete politice care indică scopurile mişcării generate de femei la sfârşitul anilor '60. «Criticismul feminist», prin urmare, este un tip precific de discurs politic: o practică critică şi teoretică devotată luptei împotriva patriarhatului şi sexismului, nu doar o preocupare pentru gen în literature" (t.n), Toril Moi, *Feminist, Female, Feminine*, în volumul *The Feminist Reader. Essays in Gender and the Politics of Literary Criticism,* editat de Catherine Belsey şi Jane Moore, Ed. Basil Blackwell, New York, 1989, p. 117.

BDD-A30172 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:05 UTC)

În contextul social şi politic al perioadei de creaţie specific optzecistelor, se pot delimita unele ipostaze ale liricii feminine, care provin, aşa cum aminteam anterior, din dorinţa de recuperare a unei identităţi furate, confiscate cu brutalitate de un regim absolutist, care anihila individul, care-l subordona „binelui general". Despre feminismul românesc, aceeaşi autoare făcea următoarea precizare:

> „Contextul feminismului românesc determină o abordare «hibridă», la rândul său, respectiv o combinaţie între agenda caracteristică valului al II-lea, ratat ca integrare istorică din cauza comunismului, noile oferte localiste şi integrarea în generaţia politică a unei reţele situate în cyber-spaţiu. Feminismul «universalist», cel al diferenţelor şi cel al identităţilor multiple au fiecare rost şi relevanţă într-un context care nu a epuizat «discursul victimist», având însă deopotrivă o nevoie acută de politici ale «capacitării»." [Dragomir, Miroiu, 2002: 143]

Nu doar la Mihaela Miroiu se regăseşte viziunea aceasta a hibridului în societatea românească. Elena Zaharia-Filipaş foloseşte acelaşi termen atunci când formulează concluziile lucrării sale:

> „Un model hibrid, întruchipând femeia eroică într-o societate care mutilează feminitatea, precum şi amestecul de patriarhalism şi emancipare într-o lume încă tradiţionalistă." [Zaharia-Filipaş, 2004: 173]

Dacă teoreticienele menţionate anterior recunoşteau un model hibrid al feminităţii, în contextul postbelic, Mircea Cărtărescu vorbeşte despre tendinţa postmodernismului de recuperare şi integrare a unor zone marginale ale societăţii în actul literar:

> „Pluralizarea perspectivelor în istoria, critica şi teoria literară nu priveşte numai includerea paraliteraturii (şi, implicit, valorificarea kitsch-ului ca sursă de expresivitate artistică), ci şi o atenţie sporită acordată unor domenii ale marginalităţii literare, extrem de active în culturile occidentale, dar abia incipiente în literatura română, unde trebuie să ne aşteptăm la o augmentare a fenomenului în anii următori. Este vorba despre literatura «minoritarilor» (naţionali, rasiali, de gender – femeile, homosexualii, lesbienele – etc.), a căror voce se aude cu tot mai multă putere în lumea democratică de pretutindeni." [Cărtărescu, 2010: 220]

Scriitorul consideră feminismul drept una dintre „marile teme ale postmodernităţii", validând astfel legătura dintre literatură şi societatea în modificare. Mircea Cărtărescu precizează că „Feminismul actual nu mai militează, în consecinţă, asemenea celui tradiţional, pentru *egalitatea* cu bărbatul (drept de vot, salarii egale etc.), ci descoperă ca sursă a demnităţii *diferenţa*" [Cărtărescu, 2010: 221].

În concluzie, început timid în perioada interbelică, feminismul românesc este brusc modificat de fatalitatea istoriei, dar reuşeşte cumva să se metamorfozeze, să devină dintr-o luptă focalizată pe diferenţierile de gen, pe o luptă îndreptată spre oprimarea totalitaristă şi spre redescoperirea identităţii. Astfel încât şi studiul de faţă are drept scop identificarea şi trasarea unor linii generale care ar putea oferi poeziei scrise de femei imaginea unui ansamblu coerent, chiar şi în diversitatea formelor sale. Se pot, prin urmare, trasa nişte linii generale care să încadreze experienţa feminină, şi inclusiv scriitura feminină, într-o categorie cu propriile ei raţiuni de a fi?

BDD-A30172 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:05 UTC)

BIBLIOGRAFIE

Cărtărescu, 2010: Mircea Cărtărescu, *Postmodernismul românesc*, Bucureşti, Editura Humanitas.
Cârnec, 2002: Magda Cârnec, *Poetrix. Texte despre poezie şi alte eseuri*, Bucureşti, Editura Paralela 45.
Cistelecan, 2015: Alexandru Cistelecan, „De la femeia feminină la femeia feministă", în *Vatra*, 20 februarie 2015, disponibil la adresa: https://vatraoficial.wordpress.com/2015/02/25/de-la-femeia-feminina-la-femeia-feminista/, accesat la 6/15/2016.
Diaconu, 2002: Mircea A. Diaconu, *Poezia postmodernă*, Braşov, Editura Aula.
Diaconu 2014: Mircea A. Diaconu, "Truth and knowledge in postmodernism", in *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, vol. 137, p. 165-169, disponibil la adresa: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814037021.
Dragomir, Miroiu, 2002: Otilia Dragomir şi Mihaela Miroiu, *Lexicon feminist,* Iaşi, Editura Polirom.
Miller-Verghy, Săndulescu, 1935: Margareta Miller-Verghy şi Ecaterina Săndulescu, *Evoluţia scrisului feminin în România*, Bucureşti, Editura Bucovina.
Miroiu, 2006: Mihaela Miroiu*, Neprețuitele femei*, Iaşi, Editura Polirom.
Moi, 1989: Toril Moi, "Feminist, Female, Feminine", în *The Feminist Reader. Essays in Gender and the Politics of Literary Criticism,* editat de Catherine Belsey şi Jane Moore, New York, Ed. Basil Blackwell, p. 117.
Negrici, 2003: Eugen Negrici, *Literatura română sub comunism,* Bucureşti, Editura Fundaţiei Pro.
Petroşel, 2015: Daniela Petroşel, *Ficţiunea metodelor critice*, Iaşi, Editura PIM.
Puia-Dumitrescu, 2015: Daniel Puia-Dumitrescu, *O istorie a Cenaclului de Luni*, Bucureşti, Editura Cartea Românească.
Ursa, 2010: Mihaela Ursa, *Divanul scriitoarei,* Cluj-Napoca, Editura Limes.
Zaharia-Filipaş, 2004: Elena Zaharia-Filipaş, *Studii de literatură feminină*, Bucureşti, Editura Paideia.

BDD-A30172 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:05 UTC)